

Nemzeti Civil Alapprogram és a nemzetiségek

Beszélgetés István Anna igazgatónővel

– *Hogyan, milyen összefogással sikerült bekerülnie a Nemzeti Civil Alapprogram Dél-alföldi Kollégiumába? Miért nem sikerült ez más régiók és nemzetiségek esetében?*

– A Nemzeti Civil Alapprogramról szóló 2003. évi L. törvény értelmében a legalább megyei hatókörű bejegyzett szervezetek jelentkezhetnek az elektori rendszerbe. A Csabai Szlovákok Szervezete megfelelt a feltételeknek, szervezetem elnöksége megbízott, hogy induljak. A dél-alföldi, kétszáz főt meghaladó elektorok gyűlésén a civil világban tevékenykedő és működő ismerős kollégáim segítettek hozzá az elektori rendszerben a kollégiumi tagsághoz. Segítségemre voltak a megyei román és német nemzetiségű kollégáim is. Végül a szerencse is mellém szegődött, s így lettem a kollégium elnöke.

Hogy hogyan alakult a nemzetiségi civil szféra képviselete? Nem igazán jól, de ennek több oka is van. Kevés a bejegyzett nemzetiségi civil szervezet, s még kevesebb köztük a megyei vagy regionális hatókörű. Országos pedig nemzetiségenként csak egy – kettő van, így eleve kevés nemzetiségi elektor indult. A civil szektorban sokan vannak jelen, sok és sokféle érdeket képviselve, különböző szintű érdekérvényesítési képességgel. A rendszerváltást követő időszakban a nemzetiségi szervezetek egy része, melyek addig az országos szövetségek tagszervezeteiként működtek, elindult a civil lét fejlődésének útján. A szervezeti élet elvárásainak megfelelően „nevesített” tagsággal bejegyeztették magukat, kitűzték céljaikat, dolgoztak. Az 1993-ban belépő kisebbségi törvény ezt a folyamatot lelassította, a hazai kisebbségek szervezeti élete áttranszformálódott a kisebbségi önkormányzati rendszerbe. Mivel a hazai nemzetiségek szűk réteget képeznek, hosszabb távon a két struktúra fennmaradásának kevés volt az esélye és az „erő” nem a civilekkel volt. Jó lett volna, ha az önkormányzati rendszer megerősödését követően ezek a testületek tudatosan segítették volna a nemzetiségek szakmai vagy területi civil szervezeteinek jogi személyiséggé válását, feladatvállalását és tevékenységét. Most kedvezőbb pozíciókkal vehetnénk részt a civil szféra erősítésében és társadalmi szerepvállalásában.

– *Hány szervezetet képvisel, milyen és hány nemzetiségű civil szervezet működik a régióban?*

– A Nemzeti Civil Alapprogram nem érdekképviseleti rendszer, hanem a Magyarországon bírósági nyilvántartásba vett civil szervezetek működéséhez és tevékenységéhez biztosít központi költségvetési támogatást. (Az idén 6-7 milliárd Forint között lesz ez az összeg.)

A Dél-alföldi Kollégiumban tehát nem szervezeteket

István Anna

képviselek, hanem az elektoroktól ill. kollégiumi tagtársaimtól azt a megbízást kaptam, hogy az NCA Tanácsa által meghatározott támogatási elvek figyelembevételével, a regionális és civil szakmai érdekek mentén összefogjam a kollégium munkáját a dél-alföldi civil szervezetek és alapítványok forráshoz juttatásával összefüggő feladatainak ellátásában.

Egyébként a régióban csak néhány bejegyzett nemzetiségi szervezet működik. Számuk összesen – románok, szlovákok, németek és szerbek – tíz és húsz között van. A bejegyzés nélkül működő nemzetiségi csoportok száma természetesen magasabb. A jövő szempontjából biztatónak vélem az új szerveződések és bejegyzett szervezetek tevékenységét. Ezek általában nyitot-

tan és gyorsan reagálnak a különböző kihívásokra, melyek sorába belépett az európai gyakorlatnak megfelelő pályázati rendszer és forráskeresés is.

– *A szlovákok által sűrűn lakott dél-alföldi régióknak milyen tervei, feladatai vannak, milyen lehetőségeket nyújt a Nemzeti Civil Alapprogram ezek megvalósítására, a civil szféra megerősítésére?*

– Az NCA Dél-alföldi Kollégiumának első pályázati felhívása május 13-án jelent meg és működési célú pénzeszközök megpályázását teszi lehetővé a különböző tevékenységi – és hatókörrel bejegyzett civil szervezetek és alapítványok számára. Az ország minden régiójának van működési célú pályázati felhívása, melyek elérhetők a www.nca.hu honlapon.

Bízom benne, hogy egyre több bejegyzés nélkül működő kisebbségi csoport ismeri fel, hogy működését az egyesülési jogról (1989/II.tv.) szóló és a közhasznú szervezetekről (1997/CLVI.tv.) szóló törvényeknek megfelelően érdemes alakítania. És bízom abban is, hogy mind az országos, mind pedig a helyi kisebbségi önkormányzatok szintén felismerik ennek fontosságát.

– *Komoly feladatok előtt állnak a civil szervezetek, ha módosítják a Kisebbségi Törvényt és a választásokat. Erre is fel tudnak-e készülni a civil szervezetek Békéscsabán a Szlovák Házban és hogyan?*

– A felkészítéssel célszerűnek tartom megvárni a kisebbségi törvény módosítását, hogy a tájékoztatás a végleges szabályzásnak megfelelően történjen. Addig egy dolgot látok fontosnak: kommunikálni a kisebbségi választópolgárokkal, mégpedig azért, hogy bátran vállalják kisebbségi hovatartozásukat. Ezzel nemcsak egyéni mi-voltunkban vagyunk gazdagabbak, hanem természetes módon vagyunk képesek gazdagítani szűkebb közösségeinket és a társadalmat egyaránt.

Mayer Éva